

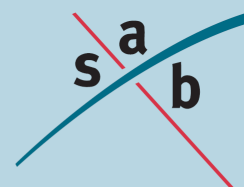
Flora- en faunaraapportage

De Visserij te Muiden

Natuurmonumenten

Datum: 06 augustus 2010

Projectnummer: 90920

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Leeswijzer	3
1.2	Planomschrijving	4
1.3	Wettelijk kader	6
2	Quick scan flora en fauna	9
2.1	Onderzoeksmethode	9
2.2	Gebiedsbescherming	9
2.3	Soortenbescherming	9
2.4	Conclusie	14
3	Voortoets/ Oriënterende habitattoets	17
3.1	Onderzoeksmethode	17
3.2	Ligging plangebied nabij beschermde gebieden	17
3.3	Vogel- en Habitatrichtlijngebied “Naardermeer”	18
3.4	Ecologische Hoofdstructuur	24
4	Conclusie	25
	Bijlage 1: Gegevens Natuurloket	26
	Bijlage 2: geraadpleegde bronnen	3
	Bijlage 3: Ontwerpbesluit Natura 2000-gebied Naardermeer.	3

1 Inleiding

1.1 Leeswijzer

Bij alle ruimtelijke ingrepen moet rekening gehouden worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied. Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden, dient eerst een onderzoek uitgevoerd te worden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (*gebiedsbescherming*), de Flora- en faunawet (*soortenbescherming*) en eventuele andere betrokken natuurregeling. Uit dit onderzoek moet blijken of met de ingrepen negatieve effecten op beschermde gebieden en soorten zijn te verwachten en of daarvoor respectievelijk een vergunning of ontheffing is verkregen. In deze flora- en faunarapportage worden de effecten op de aanwezige natuurwaarden besproken. De flora- en faunarapportage is opgebouwd uit de volgende hoofdstukken:

1. **Inleiding.** Beschrijving van beoogde plannen, ligging van plangebied en de gevolgen van de ingrepen voor de huidige situatie en het wettelijke kader.
2. **Quick scan Flora en fauna.** Deze is gebaseerd op een eenmalige veldverkenning. In deze quick scan zijn op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), de beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde soorten en een eenmalige veldverkenning, uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in en in de directe omgeving van het plangebied. In de quick scan zijn uitspraken gedaan over de effecten van de plannen op nabijgelegen beschermde gebieden en op direct nabij het plangebied voorkomende (vaste rust- of verblijfplaatsen van) strikt beschermde flora en fauna. Hieruit volgt de conclusie of nader veldonderzoek naar strikt beschermde soorten noodzakelijk is en of een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet aan de orde is.
3. **Nader veldonderzoek flora en fauna.** Beschrijving van het nader onderzoek, indien dit uitgevoerd is. Hierbij wordt ingegaan op de kwalificaties van de onderzoeker(s), de data waarop de veldbezoeken hebben plaatsgevonden, de methode van onderzoeken, specifieke ecologische kenmerken van de soort en uiteraard de resultaten.
4. **Mitigerende maatregelen.** Als uit de resultaten van het nader onderzoek blijkt dat het plangebied in gebruik is door strikt beschermde soorten, dan dienen maatregelen te voorkomen dat de ecologische functionaliteit van het plangebied vermindert. Als SAB het opstellen van deze maatregelen verzorgt, dan worden deze beschreven in dit hoofdstuk. Mocht het opstellen van maatregelen niet afdoende zijn en is een **ontheffingsaanvraag** ex artikel 75 van de Flora- en faunawet alsnog aan de orde, dan staat deze ook hier.
5. **Voortoets of Oriënterende Habitattoets.** Dit is alleen in het geval wanneer negatieve effecten te verwachten zijn op (instandhoudingsdoelstellingen van) beschermde natuurgebieden. Aan de hand van de Effectenindicator van het Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) wordt een inschatting gemaakt van de mogelijk optredende effecten.

De onderzoeken in deze flora en faunarapportage zijn uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving (zie para-

Het plangebied ligt in het noorden van het natuurgebied en betreft het huidige infocentrum van Natuurmonumenten. Het plangebied grenst aan de noordzijde aan de Ke-verdijk en aan de zuidzijde ligt het tegen de bossen, behorende bij het natuurgebied.

Plangebied

In de huidige situatie bestaat het plangebied uit groen terrein met enkele opstallen. Er staat nu een stenen werkschuur, een woning, een open kapschuur, twee kleine boothuizen en een kleine houten schuur. In afbeelding 2 is een globale impressie gegeven van het plangebied ten tijde van het veldbezoek.

Figuur 2: Impressie van het plangebied. Veel groen en weinig verstoring (Foto's: SAB, 2010).

Beoogde ontwikkelingen

Natuurmonumenten wil graag dat mensen kunnen genieten van de mooie natuur van het Naardermeer maar is daarnaast ook voornemens het bestaande rustgebied voor met name vogels in en bij het Naardermeer te vergroten. Het deel van het Naardermeer dat zich bij uitstek hiervoor leent is "De Grote Plas" en de bijbehorende aangrenzende moeraszones (noordzijde Naardermeer).

Tot voor kort was het huidige infocentrum en het startpunt van de vaarexcursies bij “De Visserij” aan de noordzijde van het Naardermeer en gingen de excursies voor een groot deel door “De Grote Plas” en zijn moeraszones. Teneinde de vergroting van het rustgebied te realiseren heeft de Natuurmonumenten plannen gemaakt voor de omkering van de recreatieve zonering van het Naardermeer, het “Project Omkering Recreatieve Zonering Naardermeer”.

Onderdeel van het project Omkering Recreatieve Zonering Naardermeer is de verplaatsing van het infocentrum, de start van de fluisterbootexcursies, het kantoor en de werkschuur van de beheereenheid van Natuurmonumenten en de recreatieve ingang van het Naardermeergebied naar de locatie “Stadzicht”. Dit betekent voor de locatie “De Visserij” dat deze grotendeels zijn functie heeft verloren en een ruimtelijke aanpassing gewenst en noodzakelijk is.

Uitgangspunt voor Natuurmonumenten is dat op het erf en bij de indeling van de opstallen een boerderijstructuur herkenbaar blijft. De natuurbuffer aan de achterzijde van het perceel moet worden vergroot door middel van het verkleinen van de gebruikskavel. De plannen van Natuurmonumenten voor de herinrichting behelzen:

- slopen van de gebouwen die hun functie verliezen;
- samenvoegen van de twee wooneenheden in het vissershuis / de boerderij tot één woning;
- wijzigingen van de functie van de werkschuur naar bewoning;
- inrichten van een recreatieve beleevingsplek aan de overzijde van de weg;
- herinrichting en verkleining van het erf rond de bebouwing.

Zie ook afbeelding 4 voor het concept inrichtingsplan.

Afbeelding 4: Concept inrichtingsplan, bestaande situatie (links) en toekomstige situatie (rechts)

1.3 Wettelijk kader

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur. Soortenbescherming komt voort uit de Flora- en faunawet.

1.3.1 Gebiedsbescherming

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europees Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebied (Natura

2000). De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. Hierin zijn de al bestaande staatsnatuurmonumenten ook opgenomen. Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortbescherming is de status als EHS niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

1.3.2 Soortenbescherming

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. Deze wet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te veront- rusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te ver- storen (artikel 11).

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen drie beschermingsregimes worden onderschei- den:

1. beschermingscategorie 1:

Een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast;

2. beschermingscategorie 2:

Voor beschermde soorten die minder algemeen zijn en extra aandacht verdienen, kan een vrijstelling (behalve voor het opzettelijk verontrusten) verkregen worden als de initiatiefnemer een goedgekeurde gedragscode heeft. Indien dit niet het ge- val is dient voor deze categorie een ontheffing aangevraagd te worden.

In zo'n gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schade van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten al-

leen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd;

3. beschermingscategorie 3:

Voor ongeveer honderd zeldzame soorten geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Ontheffingen voor deze groep soorten worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen een in de wet genoemd belang dienen en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Deze uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen) van leefgebieden van meer strikt beschermde soorten, is ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet nodig van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

1.3.3 Zorgplicht

Verder geldt altijd artikel 2 van de Flora- en faunawet, een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat voorafgaand aan sloop- grond- of bouwwerkzaamheden wordt gecontroleerd of dat negatieve gevolgen voor aanwezige soorten kunnen worden voorkomen door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

2 Quick scan flora en fauna

2.1 Onderzoeksmethode

Het Natuurloket geeft in het kilometerhok waarbinnen het plangebied en haar invloedsgebied is gelegen (135-480), het voorkomen van beschermde vaatplanten, zoogdieren, broedvogels, watervogels, reptielen, amfibieën, libellen en overige gewervelden weer (Bijlage 1). Omdat het plangebied maar een klein onderdeel uitmaakt van het betreffende kilometerhok is besloten geen aanvullende gegevens op te vragen maar de quick scan vooral te baseren op de biotoopinschatting door een ecooloog van SAB Arnhem B.V.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van atlasgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens, *et al.*, 1997) en diverse websites die de meest recente informatie verschaffen omtrent de verspreiding van soorten. Deze bronnen vermelden soortgegevens op uurhokniveau (5 bij 5 kilometer), dit betekent dat het globale gegevens betreft. Bijlage 2 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

In mei 2010 heeft een ecooloog van SAB Arnhem B.V. het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortengroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

2.2 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op de beschermde gebieden.

Gezien de ligging van het plangebied in Natura 2000-gebied “Naardermeer” en in de EHS wordt een voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 uitgevoerd. Deze toets wordt in hoofdstuk 5 beschreven.

2.3 Soortenbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

2.3.1 Vaatplanten

Binnen het plangebied zijn zeker potentiële groeiplaatsen voor strikt beschermde soorten aanwezig. Dit geldt echter alleen voor de delen die extensief gebruikt worden. Rondom de bebouwing die behouden blijft, is het gebruik veel intensiever en hier is

sprake van algemene soorten die goed tegen betreding en verstoring kunnen. Tijdens het verkennende veldbezoek zijn alleen algemene soorten aangetroffen zoals Schietwilg (*Salix alba*), Zwarte els (*Alnus glutinosa*), Gewone berenklaauw (*Heracleum sphondylium*), Rietgras (*Phalaris arundinacea*), Gewoon speenkruid (*Ficaria verna*), Fluitenkruid (*Anthriscus sylvestris*), Grote weegbree (*Plantago major subsp. major*), Pinksterbloem (*Cardamine pratensis*), Smalle weegbree (*Plantago lanceolata*), Kleefkruid (*Galium aparine*), Paardenbloem (*Taraxacum officinale*), Witte dovenetel (*Lamium album*), Gewone braam (*Rubus fruticosus*), Zachte berk (*Betula pubescens*), Scherpe boterbloem (*Ranunculus acris*) en Riet (*Phragmites australis*).

De sloop van de bebouwing leidt tot tijdelijk verstoring en uiteindelijk tot een verbetering van de situatie voor beschermde plantensoorten. Negatieve effecten op vaste rust- of verblijfplaatsen van strikt beschermde plantensoorten zijn niet te verwachten.

2.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen, 1992) komen in de omgeving van het plangebied soorten als Egel (*Erinaceus europaeus*), Gewone bosspitsmuis (*Sorex araneus*), Dwergspitsmuis (*Sorex minutus*), Mol (*Talpa europea*), Vos (*Vulpes vulpes*), Hermelijn (*Mustela erminea*), Bunzing (*Mustela putorius*), Wezel (*Mustela nivalis*), Ree (*Capreolus capreolus*), Rosse woelmuis (*Clethrionomys glareolus*), Aardmuis (*Microtus agrestis*), Veldmuis (*Microtus arvalis*), Dwergmuis (*Micromys minutus*), Bosmuis (*Apodemus sylvaticus*), Haas (*Lepus europeus*), Konijn (*Oryctolagus cuniculus*) en de meer strikt beschermde soorten Eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) en Waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) voor.

Algemeen voorkomende soorten

Binnen het plangebied zijn veelvuldig ruigere delen aanwezig. Hierdoor zijn vaste rust- en verblijfsplaatsen van algemeen voorkomende soorten als Egel (*E. europaeus*), Huisspitsmuis (*C. russula*), Mol (*T. europea*) en kleine marterachtigen niet uit te sluiten. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfsplaatsen.

Strikt beschermde soorten

Eekhoorn

Gezien de afwezigheid van voldoende naaldbomen, eiken en/of beuken (voedselbomen) en de aard van het omliggende gebied (overwegend nat, broekbos en extensieve weilanden) is het onwaarschijnlijk dat de Eekhoorn in het plangebied voorkomt.

Waterspitsmuis

De Waterspitsmuis verblijft in goed ontwikkelde oeervervegetatie bij schoon, stilstaand of langzaamstromend water. Deze habitat komt veelvuldig voor in het plangebied. Toch zijn negatieve effecten op vaste rust- of verblijfplaatsen niet te verwachten omdat de ontwikkelingen de sloop van enkele gebouwen op de oever betreffen. Hierdoor is het plangebied na afloop beter geschikt als vaste rust- of verblijfplaats voor water-

spitsmuizen. Bovendien is het plangebied ter plaatse van de te slopen gebouwen niet geschikt door de afwezigheid van geschikte oevers.

Negatieve effecten op vaste rust- of verblijfplaatsen van waterspitsmuizen zijn niet te verwachten.

2.3.3 **Vleermuizen**

Volgens de verspreidingsgegevens (Broekhuizen, 1992; Limpens, et. al., 1997) komen in de omgeving van het plangebied Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), Gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), Laatzvlieger (*Eptesicus serotinus*), Meervleermuis (*Myotis dasycneme*), Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), Watervleermuis (*Myotis daubentonii*) voor. Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd in de Flora- en faunawet.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals Gewone dwergvleermuis (*P. pipistrellus*) en Laatzvlieger (*E. serotinus*) en boombewonende soorten als Rosse vleermuis (*N. noctula*) en Watervleermuis (*M. daubentonii*). Daarnaast zijn soorten die van beide elementen gebruik maken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de Gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen enz). Andere soorten als de Rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten en spleten en achter loshangende schors). De Watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

Gebouwbewonende soorten vleermuizen

De te slopen bebouwing in het plangebied is gedeeltelijk geschikt om te dienen als vaste rust- of verblijfplaatsen voor vleermuizen. De open kapschuur en de boothuizen zijn zeer open en tochtig. Ondanks dat het niet ideaal lijkt te zijn, worden de boothuizen elk voorjaar gebruikt als vaste rust- of verblijfplaatsen door Gewone dwergvleermuizen. Ook andere vleermuizen jagen rondom de boothuizen. Bij het slopen van de gebouwen dienen passende maatregelen genomen te worden om te negatieve effecten op vaste rust- of verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten te voorkomen. Eventueel kan ervoor gekozen worden de boothuizen te laten staan.

Boombewonende soorten vleermuizen

Bij de sloop van de bebouwing in het plangebied is het kappen van bomen niet noodzakelijk. Enkele bomen in het plangebied zijn zeker van voldoende omvang om vleermuizen te herbergen. Deze bomen zijn beeldbepalend en in de plannen is geen sprake van kap van deze bomen. Veel andere bomen in het plangebied zijn van onvoldoende formaat om te dienen als vaste rust- of verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuissoorten. Negatieve effecten zijn niet te verwachten.

Vliegroutes

Vleermuizen maken vaak jarenlang gebruik van vaste aanvliegroutes tussen verblijfplaats en foerageergebied, daarom kan het behoud van lijnelementen cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied. Bij de sloop van bebouwing in het plangebied worden geen lijnvormige elementen aangetast. Negatieve effecten op vaste vliegroutes zijn dus niet waarschijnlijk.

2.3.4 Vogels

Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen. Voor de meeste vogels loopt het broedseizoen van half maart tot half juli. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Het plangebied met struweel en bomen is geschikt als broedgelegenheid voor veel vogels.

Jaarrond beschermde vogelsoorten

In het kader van de Flora- en faunawet zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van enkele vogelsoorten jaarrond beschermd. Dit betekent dat nestlocaties van deze soorten het gehele seizoen beschermd zijn. Hierin worden vier categorieën onderscheiden:

- 1 Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus).
- 3 Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).

Tijdens het verkennende veldbezoek zijn de volgende soorten aangetroffen: Tjiftjaf (*Phylloscopus collybita*), Winterkoning (*Troglodytes troglodytes*), Aalscholver (*Phalacrocorax carbo*), Roodborst (*Erithacus rubecula*), Pimpelmees (*Cyanistes caeruleus*), Grote Bonte Specht (*Dendrocopos major*), Vink (*Fringilla coelebs*), Koolmees (*Parus major*), Fitis (*Phylloscopus trochilus*), Heggenmus (*Prunella modularis*) en Witte Kwikstaart (*Motacilla alba*).

In de open kapschuur zijn veelvuldig sporen aangetroffen die kunnen wijzen op de aanwezigheid van kerkuilen. Er zijn geen uilen daadwerkelijk aangetroffen ten tijde van het verkennende veldbezoek. Op 13 mei 2005 is een rondvliegende kerkuil waargenomen en op 16 augustus 2005 is een kerkuil in het plangebied gehoord en wel in de werkschuur die intern verbouwd gaat worden. Op geringe afstand van het plangebied zijn op 9 augustus 2007 twee kerkuilen waargenomen. Volgens de gegevens van Natuurmonumenten is het plangebied in gebruik door bosuilen en kerkuilen.

Op basis van de reeds aanwezige kennis is het mogelijk om mitigerende maatregelen te nemen die moeten voorkomen dat negatieve effecten op vaste rust- of verblijfplaatsen van uilen door de ontwikkelingen verloren gaan of worden aangetast.

2.3.5 Amfibieën

Stichting RAVON (Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland) verzamelt verspreidingsgegevens van reptielen, amfibieën en vissen en publiceert deze jaarlijks op het internet (www.ravon.nl). Volgens RAVON komen in de omgeving van het plangebied amfibieën voor zoals Kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*), Gewone pad (*Bufo bufo*), Bruine kikker (*Rana temporaria*), Bastaardkikker (*Rana klepton esculenta*) en de meer strikt beschermde soorten Kamsalamander (*Triturus cristatus*), Rugstreeppad (*Bufo calamita*), Heikikker (*Rana arvalis*) en Poelkikker (*Rana lessonae*) voor.

Algemene soorten

Algemene soorten, zoals Bruine kikker (*R. temporaria*) en Gewone pad (*B. bufo*), die na de metamorfose op het land naar voedsel gaan zoeken, zijn gezien de binnen het plangebied gelegen biotopen niet uit te sluiten. Deze soorten kunnen grote afstanden afleggen. Omdat de dieren op het land overwinteren, is het ook mogelijk dat er dieren in de winterperiode binnen het plangebied aanwezig zijn. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Beschermde soorten

Het aanwezige water in het plangebied is van hoge kwaliteit en voldoet zeker aan eisen voor strikt beschermde soorten amfibieën. De beoogde ontwikkelingen hebben echter alleen betrekking op sloop van bebouwing en niet op werkzaamheden in het water. Ter plaatse van de te slopen bebouwing ontbreekt een goed ontwikkelde oevervegetatie. Daardoor zijn negatieve effecten op vaste rust- of verblijfplaatsen van strikt beschermde soorten amfibieën op voorhand uit te sluiten.

2.3.6 Reptielen

Reptielen zijn over het algemeen gebonden aan structuurrijke vegetatie, vaak gelegen in weinig verstoorde biotopen. Soorten als Ringslang (*Natrix natrix*) en Levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) kunnen voorkomen in gebieden met een relatief hoge verstoringsgraad. Volgens RAVON is alleen de Levendbarende hagedis (*Z. vivipara*), Ringslang (*N. natrix*) en Hazelworm (*Anguis fragilis*) wel eens in de omgeving waargenomen.

Levendbarende hagedis

De Levendbarende hagedis is een soort die veel voorkomt in vochtige heidegebieden en kleinschalig cultuurlandschap. Binnen het plangebied is geen goede habitat voor deze soort aanwezig. De beoogde ontwikkelingen leiden uiteindelijk tot een hogere geschiktheid van het plangebied voor deze soort. Negatieve effecten op vaste rust- of verblijfplaatsen van Levendbarende hagedissen zijn uitgesloten.

Ringslang

In het plangebied zijn in het verleden ringslangen waargenomen. Ringslangen komen veelal in de directe nabijheid van water voor. Toch zwerven de dieren ook geregeld uit, op zoek naar nieuwe leefgebieden. Recentelijk (24 september 2007, 7 mei 2008, 19 mei 2009) zijn nog ringslangen waargenomen in het plangebied. Bij de realisatie

van de plannen worden alleen gebouwen gesloopt. Het is niet waarschijnlijk dat hierbij vaste rust- of verblijfplaatsen van ringslangen worden aangetast. De geschiktheid van het plangebied voor ringslangen neemt door de ingrepen toe.

Hazelworm

Hazelwormen komen in uiteenlopende habitats voor. Ook in het plangebied is een hazelworm aangetroffen op 19 mei 2009. Ook voor deze soort geldt dat de sloop van de gebouwen en de verdere plannen zullen leiden tot een hogere geschiktheid voor deze soort. Negatieve effecten op vaste rust- of verblijfplaatsen zijn dus niet te verwachten.

2.3.7 Vissen

In het plangebied komt veel water van zeer goede kwaliteit voor. Het is zonder twijfel geschikt leefgebied voor veel soorten vissen waaronder ook strikt beschermde soorten zoals de Bittervoorn (*Rhodeus amarus*). De beoogde ingrepen leiden echter niet tot aantasting van vaste rust- of verblijfplaatsen van vissen. Negatieve effecten zijn dan ook uitgesloten.

2.3.8 Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere habitats. Het is niet onwaarschijnlijk dat dergelijke habitats in het Naardermeer voorkomen. Dit geldt ook voor soortgroepen als mollusken en weekdieren.

Omdat de werkzaamheden zich beperken tot de sloop van enkele gebouwen en een interne verbouwing is er geen sprake van aantasting van vaste rust- of verblijfplaatsen van strikt beschermde soorten insecten, mollusken of weekdieren.

2.4 Conclusie

In het buitengebied van Muiden, in het natuurgebied Het Naardermeer (gemeente Muiden, provincie Noord-Holland) is Natuurmonumenten voornemens het bestaande rustgebied voor met name vogels in en bij het Naardermeer te vergroten. Dit wordt gerealiseerd door herontwikkeling van locatie "De Visserij" aan de noordzijde van het Naardermeer. Voordat deze ingreep wordt uitgevoerd, dienen de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties in het kader van de geldende natuurwet- en regelgeving in beeld te zijn gebracht.

2.4.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op de beschermde gebieden. Omdat het plangebied deel uitmaakt van het Natura 2000-gebied Naardermeer is een voortoets uitgevoerd. Deze staat beschreven in hoofdstuk 3.

2.4.2 Soortenbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen door de ingreep worden aangetast (verwijderd, ongeschikt gemaakt) of dieren opzettelijk worden verontrust. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben. Invloeden die leiden tot een verminderde geschiktheid van het plangebied als bijvoorbeeld foerageergebied zijn niet ontheffingsplichtig, tenzij het een zodanig belang betreft dat bij het wegvallen van deze functie ook de vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten niet langer kunnen functioneren. Door de werkzaamheden kunnen alle aanwezige soorten negatieve effecten ondervinden van de ingreep. Voor de meeste soorten is dit tijdelijk van aard.

Algemene soorten

De meeste van deze soorten zijn beschermd maar vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet (tabel 1). Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een algehele vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Dit betekent dat voor deze soorten de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden zonder ontheffing.

Strikt beschermde soorten

Bij de ontwikkelingen in het plangebied worden mogelijk vaste rust- of verblijfplaatsen verstoord van kerkuilen. Deze zijn beschermd en mogen dus niet zondermeer worden aangetast. De aanwezigheid van kerkuilen leidt tot een nader onderzoek (2.4.3).

Verder kunnen bij de start van werkzaamheden in het broedseizoen, broedende vogels worden verstoord, of hun nesten worden aangetast. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren. Werkzaamheden dienen plaats te vinden buiten het broedseizoen of tijdens het broedseizoen, als broedende vogels binnen en in de directe omgeving van het plangebied uitgesloten kunnen worden.

	Jan.	Feb.	Mrt.	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Broedvogels												

Tabel 1: Indicatieve periode uit te voeren werkzaamheden. Groen: werkzaamheden kunnen uitgevoerd worden. Oranje: werkzaamheden mogen uitgevoerd worden mits geen broedgevalen aanwezig zijn.

2.4.3 Nader onderzoek

Uit de quick scan is naar voren gekomen dat een beschermde soorten (Kerkuilen en vleermuizen) voorkomen in het plangebied. Voorafgaand aan de sloop van de bebouwing moeten mitigerende maatregelen worden genomen om de ecologische functionaliteit van het plangebied te waarborgen. Een nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht omdat voldoende informatie voorhanden is om mitigerende maatregelen op te stellen.

Compenserende en mitigerende maatregelen moeten altijd voorafgaand aan de uitvoering van de beoogde plannen worden gerealiseerd.

2.4.4 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- voor vleermuizen zouden vleermuiskasten kunnen worden geplaatst op de overblijvende bebouwing;
- het creëren van een geleidelijke overgang van de watergangen naar het plangebied ter hoogte van de te slopen gebouwen. Hierbij dient vegetatieontwikkeling in deze overgang gestimuleerd te worden. Dit kan positieve effecten hebben op het voorkomen van amfibieën, vissen, kleine zoogdieren en vogels;

3 Voortoets/ Oriënterende habitattoets

3.1 Onderzoeksmethode

Via de websites van het Natuurloket, het Ministerie van LNV en de Provincie Noord-Holland kan worden nagegaan of een planlocatie in of nabij een beschermd gebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 of in de Ecologische Hoofdstructuur ligt. Op basis van de digitale werkkaarten uit het beheerplan en een eenmalig veldbezoek wordt bepaald of beschermde habitattypes, soorten en broedvogels in of direct nabij het plangebied kunnen voorkomen. Verder wordt nagegaan voor welke soorten en/of habitats deze gebieden zijn aangewezen en voor welke invloeden deze aangewezen soorten en habitats gevoelig zijn. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de effectenindicator van het ministerie van LNV. Ook worden de cumulatieve effecten van het plan op eerdere ontwikkelingen besproken. Dit hoofdstuk resulteert in een de conclusie of een vervolgonderzoek noodzakelijk is en of een vergunningaanvraag in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 aan de orde is.

3.2 Ligging plangebied nabij beschermde gebieden

Uit bovenstaande bronnen blijkt dat het plangebied in het Natura 2000-gebied 'Naardermeer' ligt. Bij ingrepen in of nabij een Natura 2000-gebied is een toets in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk. In dergelijke situaties moet getoetst worden of de beoogde ingrepen, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Tevens moet getoetst worden op de mogelijke functie van het plangebied voor Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten. Het plangebied ligt niet in of nabij een beschermd Natuurmonument.

Uit gegevens van de provincie blijkt dat het plangebied in de EHS ligt, binnen de kernkwaliteit natuur. Naast de toets in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, moet ook gekeken worden naar mogelijke effecten op de EHS.

Figuur 7: Globale ligging plangebied (rood) nabij Natura 2000-gebied 'Naardermeer' (links) en in de EHS: kernkwaliteit natuur (donkergroen) en nabij verweving (lichtgroen) (rechts) (bron: www.minlnv.nl, ontwerpkaart)

3.3 Vogel- en Habitatrichtlijngebied “Naardermeer”

3.3.1 Gebiedsbeschrijving (bron: min. van LNV)

Het Naardermeer is een natuurlijk meer dat op de overgang van de hoge zandgronden van het Gooi naar het (veen-) poldergebied van West-Nederland ligt. Het stond via de Vecht in open verbinding met de Zuiderzee en werd samen met zijn omgeving geteisterd door storm en vloed. Aan het eind van de 14de eeuw werd daarom het Naardermeer afgedamd en de verbinding met de Zuiderzee verbroken. Sindsdien heeft men twee maal geprobeerd het meer droog te leggen, maar na korte tijd heeft men het toch weer laten onderlopen. De waterhuishouding van het meer wordt gevoed door neerslag en kwelwater uit het Gooi. Het is het oudste Nederlandse natuurreservaat, waarin, naast watervegetaties en verlandingszones, ook zich natuurlijk en vrijwel ongestoord ontwikkelende broekbossen voorkomen. Sinds 1984 worden maatregelen genomen om het inlaatwater te zuiveren. Mede als gevolg hiervan hebben kranswiervegetaties zich hersteld. Recentelijk zijn vernattingsmaatregelen in de graslanden rondom het Naardermeer genomen, waardoor de waterhuishouding verbeterd is. In de wateren met weinig golfslag groeien drijvende waterplanten al dan niet verankerd in de waterbodem. Deze begroeiingen bestaan in het gebied grotendeels uit grote fonteinkruiden. In de kleinere watergangen komen met kleine oppervlakte krabbescheerbegroeiingen voor. Bij verdergaande successie gaan de veenmosrietlanden en trilvenen over in drogere en zuurdere vegetatietypen die behoren tot moerasheide of veenbos. Een aanzienlijk deel van het gebied bestaat uit deze vegetatietypen. In het Laegieskampje, aan de zuidrand van het gebied, komt blauwgrasland voor.

Voor het gebied zijn de volgende algemene doelen gesteld:

- behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie;
- behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
- behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten;
- behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd;
- behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

3.3.2 Instandhoudingsdoelen

De ‘staat van instandhouding’ voor een soort wordt als ‘gunstig’ beschouwd indien:

- uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de betrokken soort nog steeds een levensvatbare component is van de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat vermoedelijk op lange termijn zal blijven;

- het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden;
- een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op lange termijn in stand te houden

3.3.3 **Instandhoudingsdoelen aangewezen Habitatrichtlijn: habitats en soorten en Vogelrichtlijn: broedvogels**

Hieronder wordt voor het Natura 2000-gebied aangegeven welke habitattypen en soorten aangewezen zijn binnen het Habitatrichtlijngebied en welke broedvogels zijn aangewezen binnen het Vogelrichtlijngebied. Vervolgens wordt per habitatype, soort en broedvogels de doelen besproken. Voor een uitgebreidere beschrijving wordt verwezen naar bijlage 3.

Tabel 2: Aangewezen habitattypen, soorten en broedvogels en doelstellingen

Habitattypen	Doelstelling
H3140 Kranswierwateren	Behoud oppervlakte en kwaliteit.
H3150 Meren met Krabbenscheer	Behoud oppervlakte en kwaliteit.
H4010 Vochtige heiden	Behoud oppervlakte en kwaliteit vochtige heiden, laagveengebied (subtype B).
H6410 Blauwgraslanden	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit
H7140 Overgangs- en trilvenen	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit overgangs- en trilvenen, trilvenen (subtype A).
H91D0 Hoogveenbossen	Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit.
Soorten	Doel
H1134 Bittervoorn	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1082 Gestreepte waterroofkever	Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
H1042 Gevlekte witsnuitlibel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1903 Groenknolorchis	Behoud omvang en kwaliteit biotoop voor behoud populatie.
H1149 Kleine modderkruiper	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H1318 Meervleermuis	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
H101X Platte Schijfhoren	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Broedvogels	Doel
A017 Aalscholver	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 1.500 paren.
A029 Purperreiger	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 40 paren.
A197 Zwarte stern	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 30 paren.
A292 Snor	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 30 paren.

A298 Grote karekiet	<i>Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 10 paren.</i>
Niet-broedvogels	Doel
A041 Kolgans	<i>Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.</i>
A043 Grauwe gans	<i>Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.</i>

3.3.4 Aangewezen habitats, soorten en broedvogels in en nabij het plangebied

De geschiktheid van het plangebied voor aangewezen soorten is bepaald met behulp van een eenmalig veldbezoek. Hieronder wordt de mogelijke aanwezigheid van habitats, soorten en broedvogels in en nabij het plangebied beschreven.

Habitats

Aangewezen habitats zijn grotendeels afhankelijk van voedselarme, waterrijke situaties. Het plangebied en zijn directe omgeving worden gedomineerd door boomsoorten als zwarte els, schietwilg en berk. Het plangebied maakt geen onderdeel uit van aangewezen habitattypes. Geconcludeerd kan worden dat aangewezen habitats zijn niet aanwezig in het plangebied.

Soorten

De binnen het Natura 2000-gebied "Naardermeer" aangewezen soorten zijn afhankelijk van waterrijke elementen (zoals Bittervoorn, Gestreepte waterroofkever, Gevlekte witsnuitlibel, Groenknolorchis, Kleine modderkruiper, Meervleermuis, en Platte Schijfhoren). Deze elementen zijn in het plangebied aanwezig. De ontwikkelingen in het plangebied hebben betrekking op de sloop van enkele gebouwen en interne verbouwingen. Voor veel soorten ontbreken vaste rust- of verblijfplaatsen binnen het plangebied. Bovendien leidt geen van de geplande ontwikkelingen tot aantasting van vaste rust- of verblijfplaatsen van aangewezen soorten.

Op basis van de afwezigheid van aantasting van mogelijke vaste rust- of verblijfplaatsen van aangewezen soorten zijn negatieve effecten uit te sluiten.

Broedvogels

Het plangebied is ongeschikt om te dienen als broedplaats voor aangewezen soorten. Deze soorten vergen rustige omstandigheden en een habitat als rietkraag of drijvende vegetatie. Dit is niet aanwezig in het plangebied. Bovendien leidt de sloop van de bebouwing en de functiewijziging van het plangebied tot een hogere geschiktheid van het gebied voor aangewezen broedvogels. Overigens is de kans op vestiging in het plangebied ook na afronding zeer klein.

Conclusie

In het plangebied komen geen aangewezen soorten voor, evenmin als in de directe omgeving. Bij de realisatie van de ontwikkelingen neemt de geschiktheid van het plangebied en de omgeving sterk toe doordat delen niet meer worden betreden en doordat de oppervlakte van te slopen bebouwing vrijkomt. Negatieve effecten op vaste rust- of verblijfplaatsen van aangewezen soorten zijn niet waarschijnlijk.

3.3.5 Negatieve effecten op aangewezen habitats, soorten en broedvogels

Op basis van de verstoringindicatoren van het LNV en de toekomstige werkzaamheden en situatie wordt bepaald of met de plannen sprake is van negatieve effecten op aangewezen habitats, soorten en broedvogels. In onderstaand tabel (3) zijn de verstoringindicatoren (nummers) en de gevoeligheid van de habitats, soorten en broedvogels (kleur) weergegeven.

Tabel 3: Gevoeligheid van het Natura 2000-gebied Naardermeer voor de 19 factoren zoals die door het Ministerie van KNV worden onderscheiden.

Storingsfactor	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Kranswierwateren	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Meren met krabbenscheer	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Vochtige heiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Blauwgraslanden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Overgangs- en trilvenen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Hoogveenbossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bittervoorn	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Gestreepte waterroofkever	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Gevlekte witsnuitlibel	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Groenknolorchis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kleine modderkruiper	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Meervleermuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Platte schijfhoren	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Aalscholver (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Grauwe Gans	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Grote karekiet (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kolgans	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Purperreiger (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Snor (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zwarte Stern (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

■ zeer gevoelig
 ■ gevoelig
 ■ niet gevoelig
 ■ n.v.t.

Veel van de factoren die worden genoemd door het LNV treden in het geheel niet op bij de ontwikkelingen in het plangebied. In tabel 4 wordt aangegeven voor welke factoren het Natura 2000-gebied Naardermeer gevoelig is en welke effecten optreden bij de ontwikkelingen. In deze tabel is snel te zien dat de optredende effecten zeer gering zijn.

Tabel 4: Gevoeligheid van Natura 2000-gebied Naardermeer voor mogelijk optredende effecten bij de realisatie van de ontwikkelingen in het plangebied Visserij. In de eerste kolom staan alle 19 effectindicatoren van het Ministerie van LNV, in de tweede kolom staat aangegeven of het gebied voor het desbetreffende effect gevoelig is. In de derde kolom staat aangegeven of het effect opreedt door de ontwikkelingen. Dik gedrukte regels hebben betrekking op effecten die op (kunnen) treden en waarvoor het gebied gevoelig is.

Factor	Gebied gevoelig?	Effect treedt op?
1 - Oppervlakteverlies	ja	nee
2 - Versnippering	ja	nee
3 - Verzuring	ja	nee
4 - Vermesting	ja	nee
5 - Verzoeting	nee	nee
6 - Verzilting	ja	nee
7 - Verontreiniging	ja	nee
8 - Verdroging	ja	nee
9 - Vernatting	nee	nee
10 - Verandering stroomsnelheid	ja	nee
11 - Verandering overstromingsfrequentie	nee	nee
12 - Verandering dynamiek substraat	ja	nee
13 - Verstoring door geluid	ja	mogelijk
14 - Verstoring door licht	ja	mogelijk
15 - Verstoring door trilling	ja	mogelijk
16 - Optische verstoring	ja	mogelijk
17 - Verstoring door mechanische effecten	ja	nee
18 - Verandering in populatiedynamiek	nee	nee
19 - Bewuste verandering soortensamenstelling	ja	nee

Uit deze tabel is op te maken dat alleen verstoring door geluid, licht en trillingen en optische verstoring een rol kunnen spelen bij de ontwikkelingen in het plangebied.

Verstoring door geluid

De sloop van de bebouwing in het plangebied zal ongetwijfeld gepaard gaan met vrij harde geluiden. Deze geluiden zullen afkomstig zijn van zware machines die ingezet worden en van het slopen zelf. Het is niet waarschijnlijk dat deze geluiden zullen leiden tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied. De geluiden zijn namelijk slechts gedurende een korte periode te horen. Bovendien is het plangebied altijd in gebruik geweest als werklocatie waar ook grote machines werden gestald. De geluidsproductie is dus altijd al wisselend van aard geweest met hoge

pieken in de geluidsbelasting afgewisseld met periodes van rust. Daarnaast is het achtergrondgeluidsniveau al vrij hoog door de nabijheid van de A1.

Verstoring door licht

Als de werkzaamheden worden uitgevoerd in de avonduren, dan is het voeren van sterke bouwverlichting een noodzaak. In dat geval kan er sprake zijn van een geringe verstoring door licht. Deze verstoring is in dat geval gering omdat de vele bomen en struiken in het plangebied veel uitstralend licht tegenhouden. Het is echter onwaarschijnlijk dat de werkzaamheden niet overdag worden uitgevoerd. In dat geval is het gebruik van verlichting overbodig en vervalt de factor verstoring door licht. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen door verstoring door licht zijn in dat geval niet aan de orde.

Verstoring door trilling

Het slopen van gebouwen veroorzaakt trillingen. De hoeveelheid trillingen is zeer beperkt doordat slechts enkele gebouwen gesloopt worden. Een deel wordt mogelijk gedemonteerd en dat brengt nog minder trillingen met zich mee. Trillingen hebben een reikwijdte van ongeveer 250 meter (SBR, 2006). In verhouding tot het leefgebied in het Naardermeer van aangewezen soorten is dit van zeer beperkte omvang. Negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen door verstoring van trillingen zijn verwaarloosbaar.

Optische verstoring

De aanwezigheid van grote machines en vrachtwagens leidt onder normale omstandigheden tot optische verstoring. In het verleden is er al sprake geweest van verkeersbewegingen in het plangebied waardoor de optische verstoring van geringe omvang zal zijn. Bovendien is het plangebied in het verleden vertrekpunt geweest van fluisterbootexcursies. Ondanks dat deze boten nauwelijks geluid produceren is er wel sprake van optische verstoring. Deze excursie vanuit het plangebied zijn inmiddels gestopt. Per saldo zal de optische verstoring die veroorzaakt wordt door het slopen van de panden van min of meer gelijke omvang zijn als het organiseren van bootexcursies voor groepen mensen. Negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen door optische verstoring zijn niet te verwachten.

3.3.6 Cumulatieve effecten

Het initiatief in het plangebied leidt uiteindelijk tot een lagere verstoringsgraad in de omgeving van het plangebied. Andere initiatieven in de directe omgeving hangen samen met de ontwikkeling in de Visserij. Het infocentrum met alle bijbehorende activiteiten is verplaatst naar Stadzicht. Deze locatie was voorheen in gebruik als boerderij maar de agrarische activiteiten zijn gestaakt. Per saldo nemen de effecten dus af en is er geen sprake van cumulatie.

3.3.7 Conclusie

Met de plannen worden negatieve effecten op instandhoudingsdoelstelling van aangewezen habitats, soorten en broedvogels niet verwacht indien de werkzaamheden overdag plaatsvinden en buiten het broedseizoen van vogels. Na afronding van de werkzaamheden in het plangebied is er sprake van een verbetering ten opzichte van de huidige situatie.

3.4 Ecologische Hoofdstructuur

Binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) geldt de 'nee, tenzij'-benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging niet mogelijk is, als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied worden aangetast. Afwijken van deze regel is alleen mogelijk als het maatschappelijk belang groot is en er geen reële alternatieven zijn. Toch zijn er in de verschillende onderdelen van de EHS nog wel ontwikkelingen mogelijk, met name in de EHS-verweving en -verbinding, op plaatsen waarvoor geen specifieke natuurdoelen zijn. Deze ontwikkelingen moeten dan wel de kernkwaliteiten van de EHS versterken en bijdragen aan de realisering van de EHS.

In de Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie (PRVS) welke is vastgesteld op 16 februari 2005 staat onder andere het volgende:

Voor de gronden aangeduid op kaart 2 en op de digitale verbeelding ervan, als Ecologische Hoofdstructuur en als Ecologische Verbindingszones geldt:

- a. dat in een bestemmingsplan geen nieuwe bestemmingen en regels worden opgenomen die omzetting naar de natuurfunctie onomkeerbaar belemmeren en de wezenlijke kenmerken en waarden van de ecologische hoofdstructuur significant aantasten;

Het verplaatsen van het bezoekerscentrum leidt niet tot het onomkeerbaar belemmeren van omzetting naar natuur. Het verwijderen van een aantal gebouwen en het sterk verminderen van de verstoringsgraad is juist een onderdeel van het omvormen van natuur.

Daarnaast wordt gesteld dat Gedeputeerde Staten ontheffing kunnen verlenen voor een bestemmingsplan dat een activiteit of een combinatie van activiteiten mogelijk maakt die mede tot doel heeft de kwaliteit of kwantiteit van de ecologische hoofdstructuur per saldo te verbeteren. Het verplaatsen van het bezoekerscentrum leidt tot een verbetering van de natuurlijke situatie ter plaatse en dus ook tot een verbetering van de kwaliteit en kwantiteit van de ecologische hoofdstructuur.

3.4.1 Conclusie

Met de plannen is geen sprake van aantasting van kernkwaliteiten. De ontwikkelingen leiden uiteindelijk tot een hogere natuurwaarde in het plangebied en directe omgeving. De aard van de nieuwe activiteiten leidt tot een lagere verstoringsgraad. Negatieve effecten op kernkwaliteiten van de EHS zijn uitgesloten.

4 Conclusie

Quickscan flora en fauna

Uit de quick scan flora en fauna blijkt dat strikt beschermde soorten als Kerkuil en Gewone dwergvleermuis vaste rust- of verblijfplaatsen hebben binnen het plangebied. Een nader veldonderzoek wordt niet noodzakelijk geacht omdat voldoende informatie voorhanden is om mitigerende maatregelen op te stellen.

Voortoets

Uit de voortoets die is uitgevoerd in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (zie hoofdstuk 3) is gebleken dat de ontwikkelingen in het plangebied “De Visserij”, gelegen in het Natura 2000-gebied Naardermeer geen negatieve effecten veroorzaakt op instandhoudingsdoelstellingen die voor het gebied zijn opgesteld. De meeste van de door het Ministerie van LNV genoemde factoren treden in het geheel niet op. De effecten die wel zouden kunnen optreden zijn van zeer beperkte omvang en tijdelijk van aard. Evenmin zijn negatieve effecten te verwachten op kernkwaliteiten van de ecologische hoofdstructuur.

Uiteindelijk leidt de ontwikkeling van het gebied tot een situatie waarin alleen positieve effecten optreden ten opzichte van de huidige situatie.

Bijlage 1: Gegevens Natuurloket

Rapportage voor kilometerhok X:135 / Y:480

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	2	2			10	goed	-	1991-2007
Mossen					3	matig	51-100%	1997-2007
Korstmossen					1	slecht	51-100%	1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren (#)	12	8		8		matig	26-50%	1997-2007
Broedvogels			42		6	matig	0%	1996-2007
Watervogels			33			goed	0%	96/97-06/07
Reptielen (#)		1			1	goed	51-100%	1992-2007
Amfibieën	4	1		1	1	goed	51-100%	1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						goed		1998-2008
Nachtvlinders						niet		1980-2008
Libellen		1		1	3	goed	11-25%	1993-2007
Sprinkhanen					0	goed		1993-2007
Overige ongewervelden		1		2	3	slecht	1-10%	1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Bijlage 2: geraadpleegde bronnen

Literatuur

Bos, F., Bosveld, M., Groenendijk, D., Swaay van, C., Wynhoff, I. De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea.-Nederlandse Fauna 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis. KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland.

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C. en Thissen, J.B.M. 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht

De Nie, H.W. 1997. Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen. Media Publishing Int BV, Doetinchem.

Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, Uitgeverij KNNV, Utrecht.
Janssen, J.A.M en Schaminée, H.J., 2004, Europese natuur in Nederland, Soorten van de Habitatrichtlijn. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Limpens, H., Mostert, K. en Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Ministerie van LNV, Concept - Hoofdlijnen begrenzing en selectie Natura 2000-gebieden, november 2005.

Nederlands vereniging voor libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal en Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

SOVON Vogelonderzoek 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. - Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Van der Meijden, R. 1990. Heukels' Flora van Nederland. Wolters-Noordhoff.

Waarts, P.H. en Ostendorf, C.J. 2006. Meten en beoordelen van trillingen: Serie A t/m C. SBR.

Websites

www.minlnv.nl, website van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Veel informatie over wetgeving, Natura2000, EHS etc.

www.natuurloket.nl, gevalideerde gegevens van alle PGO's per kilometerhok. Tegen betaling ontvangt u de meest gedetailleerde gegevens.

www.noord-holland.nl, provinciale site met globale ligging van de Provinciale invulling van de Ecologische Hoofd Structuur (PEHS).

www.platformlichthinder.nl, website met veel informatie over licht en alle bijbehorende facetten

www.ravon.nl, website met informatie over de verspreiding van reptielen, amfibieën en vissen in Nederland

www.sovon.nl, website met uitgebreide informatie over ecologie en verspreiding van vogelsoorten

www.telmee.nl, website met gevalideerde gegevens van alle soorten

www.vzz.nl, website met informatie over ecologie van zoogdieren

www.waarneming.nl, website met deels ongevalideerde gegevens van alle soorten

Bijlage 3: Ontwerpbesluit Natura 2000-gebied Naardermeer.

ONTWERPBESLUIT NAARDERMEER

Gelet op artikel 3, eerste lid en artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206);

Gelet op de Beschikking van de Commissie 2004/813/EG van 7 december 2004 tot vaststelling, op grond van Richtlijn 92/43/EEG, van de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (PbEG L 387);

Gelet op artikel 4, eerste en tweede lid, van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103);

Gelet op de artikelen 10a en 15 van de Natuurbeschermingswet 1998;

BESLUIT:

Artikel 1

1. Als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, vierde lid, van de Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206) wordt aangewezen: het op de bij dit besluit behorende kaart aangegeven gebied, bekend onder de naam: **Naardermeer**.
2. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG (prioritaire habitattypen aangeduid met een sterretje):
 - H3140 Kalkhoudende oligo-mesotrofe stilstaande wateren met benthische *Chara spp. vegetaties*
 - H3150 Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type *Magnopotamion* of *Hydrocharition*
 - H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*
 - H6410 Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (*Molinion caeruleae*)
 - H7140 Overgangs-en trilveen
 - H91D0 *Veenbossen
3. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van Richtlijn 92/43/EEG (prioritaire soorten aangeduid met een sterretje):
 - H1134 Bittervoorn
 - H1149 Kleine modderkruiper
 - H1318 Meervleermuis
 - H1903 Groenknolorchis
 - H1082 Gestreepte waterroofkever
 - H101X Platte schijfhoren

Artikel 2

1. Als onderdeel van de speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, eerste en tweede lid, van de Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103) **Naardermeer** zoals aangewezen bij besluit van 29 oktober 1986 (J.4755, Stcrt. 1986, nr. 214) worden aangewezen: de in paragraaf 3.3 van de nota van toelichting genoemde gebieden.
2. De nota van toelichting, voor zover van toepassing op de aanwijzing zoals bedoeld in het eerste lid, wordt ingetrokken.
3. De in het eerste lid genoemde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende vogelsoorten welke worden beschermd op grond van artikel 4, eerste lid van Richtlijn 79/409/EEG: Purperreiger, Zwarte stern.
4. De in het eerste lid genoemde speciale beschermingszone is verder aangewezen voor de volgende trekkende vogelsoorten welke worden beschermd op grond van artikel 4, tweede lid van Richtlijn 79/409/EEG: Aalscholver, Kolgans, Grauwe gans, Snor, Grote karekiet.
5. De kaart behorende bij het in het eerste lid bedoelde besluit wordt ingetrokken.

Artikel 3

1. De aanwijzing bedoeld in artikel 1 en de wijziging bedoeld in artikel 2, gaan vergezeld van een nota van toelichting en een kaart, welke deel uitmaken van dit besluit.
2. De in de artikelen 1 en 2 bedoelde speciale beschermingszones vormen samen het Natura2000-gebied **Naardermeer**, waarvan de instandhoudingsdoelstelling in de zin van artikel 10a, tweede lid van de Natuurbeschermingswet 1998, is opgenomen in de nota van toelichting behorende bij dit besluit.
3. De instandhoudingsdoelstelling, bedoeld in het tweede lid, heeft mede betrekking op de instandhouding van de volgende soort anders dan vereist ingevolge de in artikel 1 genoemde richtlijn:
H1042 Gevlekte witsnuitlibel.
Dit betreft een soort opgenomen in bijlage II van Richtlijn 92/43/EEG van de raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206).

Artikel 4

1. Dit besluit zal, met uitzondering van de kaart en de nota van toelichting, met een toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.
2. Dit besluit treedt in werking op de dag na bekendmaking in de Staatscourant.

Dit ontwerpbesluit, de kaart en de nota van toelichting worden gedurende zes weken ter inzage gelegd in het kantoor van de Directie Regionale Zaken, vestiging West, van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit: Herman Gorterstraat 55, 3511 EW UTRECHT. Ter inzage legging vindt tevens plaats in de gemeentehuizen en openbare bibliotheken van de betreffende gemeente(n), in het kantoor van het waterschap waaronder het gebied valt, en in de provinciehuizen van de betreffende provincie(s). Het ontwerpbesluit kan ook worden ingezien op internet op het adres: <http://www.minlnv.nl/natuurwetgeving>.

Het definitieve besluit zal, met uitzondering van de kaart en de nota van toelichting, met een toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

Een ieder kan een zienswijze binnen zes weken na de ter inzage legging van dit ontwerp-besluit schriftelijk of mondeling naar voren brengen. Schriftelijke zienswijzen kunt u indienen bij het Inspraakpunt, zoals aangegeven in de bekendmaking. Een mondelinge zienswijze kunt u naar voren brengen op de wijze zoals deze in de bekendmaking is aangegeven. U wordt verzocht een kaart bij te voegen indien de zienswijze betrekking heeft op bepaalde percelen. Beroep tegen het definitieve besluit kan alleen worden ingesteld door een belanghebbende die een zienswijze naar voren heeft gebracht.

Nota van toelichting van het Natura2000-gebied Naardermeer waarin opgenomen: nota van toelichting bij de aanwijzing van Naardermeer als speciale beschermingszone in het kader van de Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van Europese Gemeenschappen inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna en hierna te noemen de Habitatrichtlijn, alsmede nota van toelichting bij de wijziging van besluit J. 4755 van de aanwijzing van Naardermeer als speciale beschermingszone in het kader van de Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand en hierna te noemen de Vogelrichtlijn

1. INLEIDING

Door middel van dit besluit wordt het gebied Naardermeer aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn. Tevens wordt de aanwijzing van Naardermeer als speciale beschermingszone onder de Vogelrichtlijn gewijzigd. Deze wijziging heeft in elk geval betrekking op de vogelsoorten waarvoor dit gebied is aangewezen hetgeen is gebaseerd op toepassing van de criteria, die zijn gebruikt bij de aanwijzing van de Vogelrichtlijngebieden in 2000¹. Beide aanwijzingen tezamen vormen het Natura2000-gebied Naardermeer, waarvan de instandhoudingsdoelstellingen in dit besluit zijn opgenomen.

In hoofdstuk 2 van deze nota van toelichting worden de aanwijzingen onder Habitat- en Vogelrichtlijn kort toegelicht. Deze toelichting omvat verder in hoofdstuk 3 de gebiedsbeschrijving, bijzonderheden met betrekking tot de begrenzing en een toelichting op de kaart. Tenslotte zijn in hoofdstuk 4 de instandhoudingsdoelstellingen vermeld.

2. AANWIJZINGEN HABITAT- EN VOGELRICHTLIJN

Door middel van dit besluit wordt het gebied Naardermeer aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn (verder aangeduid als “Habitatrichtlijngebied”). Het gebied is in mei 2003 aangemeld volgens de procedure zoals opgenomen in artikel 4 van deze richtlijn waarna het gebied in december 2004 door de Europese Commissie onder de naam “Naardermeer” en onder nummer NL3000061 is geplaatst op de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio. Het gebied is aangewezen voor één prioritair habitatype in de zin van artikel 1 van de Habitatrichtlijn.

Het gebied is op 29 oktober 1986 (besluit J. 4755) onder de naam “Naardermeer” aangewezen als speciale beschermingszone onder de Vogelrichtlijn (verder aangeduid als “Vogelrichtlijngebied”). Bij de Europese Commissie is dit gebied bekend onder nummer NL2000012. Het besluit J. 4755 is door middel van dit besluit gewijzigd.

Het Natura2000-gebied Naardermeer (landelijk gebiedsnummer 94) omvat het Vogelrichtlijngebied Naardermeer en het Habitatrichtlijngebied Naardermeer. Natura 2000 is het samenhangende Europees ecologisch netwerk bestaande uit de gebieden aangewezen onder de Habitatrichtlijn. Dit netwerk moet de betrokken natuurlijke habitattypen en habitats van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in

¹ Nota van Antwoord Vogelrichtlijn, bijlage 1, Selectiecriteria en methode van begrenzing

voorkomend geval herstellen. Natura 2000 bestrijkt ook de onder Vogelrichtlijn aangewezen gebieden.

De instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 4) en eventuele wijziging van de begrenzing zijn in algemene zin nader toegelicht in het Natura 2000 Doelendocument. Dit document geeft het beleidskader van de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen weer en van de daarbij gehanteerde systematiek. Beschrijvingen van habitattypen en soorten waarvoor doelen zijn vastgesteld, zijn opgenomen in het Natura 2000 Profielendocument. Hierin wordt ook ingegaan op de interpretatie van habitattypen en de relatieve bijdrage van afzonderlijke gebieden aan het Natura2000-netwerk.

Het Natura2000-gebied Naardermeer ligt in de provincie Noord-Holland en behoort tot het grondgebied van de gemeenten Hilversum, Muiden, Naarden en Weesp.

3. GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEGRENZING

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het Naardermeer is een natuurlijk meer dat op de overgang van de hoge zandgronden van het Gooi naar het (veen-) poldergebied van West-Nederland ligt. Het stond via de Vecht in open verbinding met de Zuiderzee en werd samen met zijn omgeving geteisterd door storm en vloed. Aan het eind van de 14de eeuw werd daarom het Naardermeer afgedamd en de verbinding met de Zuiderzee verbroken. Sindsdien heeft men twee maal geprobeerd het meer droog te leggen, maar na korte tijd heeft men het toch weer laten onderlopen. De waterhuishouding van het meer wordt gevoed door neerslag en kwelwater uit het Gooi.

Het is het oudste Nederlandse natuurreservaat, waarin, naast watervegetaties en verlandingszones, ook zich natuurlijk en vrijwel ongestoord ontwikkelende broekbossen voorkomen. Sinds 1984 worden maatregelen genomen om het inlaatwater te zuiveren. Mede als gevolg hiervan hebben kranswiervegetaties zich hersteld. Recentelijk zijn vernattingsmaatregelen in de graslanden rondom het Naardermeer genomen, waardoor de waterhuishouding verbeterd is. In de wateren met weinig golfslag groeien drijvende waterplanten al dan niet verankerd in de waterbodem. Deze begroeiingen bestaan in het gebied grotendeels uit grote fonteinkruiden. In de kleinere watergangen komen met kleine oppervlakte krabbescheerbegroeiingen voor. Bij verdergaande successie gaan de veenmosrietlanden en trilvenen over in drogere en zuurdere vegetatietypen die behoren tot moerasheide of veenbos. Een aanzienlijk deel van het gebied bestaat uit deze vegetatietypen.

In het Laegieskampje, aan de zuidrand van het gebied, komt blauwgrasland voor.

3.2 Landschappelijke context en kenmerken begrenzing

Naardermeer behoort tot het Natura2000-landschap 'Meren en Moerassen'.

De begrenzing van het Habitatrictlijngebied Naardermeer is bepaald aan de hand van de ligging van de natuurlijke habitats en de leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren alsmede nieuwe natuur indien dit noodzakelijk wordt geacht om bedreigde en schaarse habitattypen en leefgebieden van soorten te herstellen.

Bij de keuze en de afbakening van de gebieden is geen rekening gehouden met andere vereisten dan die verband houdend met de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.²

Het Naardermeer is aangewezen als Vogelrichtlijngebied vanwege de aanwezigheid van plassen, uitgestrekte moerassen en omringende graslanden die als geheel het leefgebied vormen van een aantal in artikel 4 van de Richtlijn bedoelde vogelsoorten. Het is een watergebied dat het leefgebied vormt van soorten van Bijlage I (art. 4.1) en tevens fungeert als broedgebied, overwinteringsgebied en rustplaats in de trekzone van andere trekvogelsoorten (art. 4.2). De begrenzing van het gebied is zo gekozen dat een in landschappelijk en vogelkundig opzicht samenhangend geheel is ontstaan dat voorziet in de beschermingsbehoefte met betrekking tot het voortbestaan en/ of voortplanten van bedoelde vogelsoorten.

3.3 Begrenzing en oppervlakte

De begrenzing van het Natura2000-gebied is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Het Natura2000-gebied Naardermeer wordt globaal begrensd door de Keverdijk, de Overscheense weg, de stadsrand van Bussum, en de 's Gravelandse Vaart. De Laegieskamp behoort tot het Natura2000-gebied.

Het Habitatrichtlijngebied is gelijk aan het Natura2000-gebied.

Het Vogelrichtlijngebied is wat kleiner dan het Natura2000-gebied omdat de Leagieskamp geen Vogelrichtlijngebied is. Het Natura2000-gebied beslaat een oppervlakte van 1169 ha, waarvan 1135 ha onder beide richtlijnen is aangewezen. Deze cijfers betreffen bruto-oppervlakten omdat bij de berekening geen rekening is gehouden met niet op de kaart, tekstueel uitgesloten delen (zie paragraaf 3.4).

De begrenzingen van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op de kaart op enkele technische punten verbeterd:

Verharde wegen en bebouwing, die reeds tekstueel waren geëxclaveerd, zijn aan de rand van het gebied zoveel mogelijk ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht.

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is uitgebreid met de Laegieskamp met 19,6 ha. Het gebied is van belang voor Blauwgraslanden (H6410) en andere natte schrale graslanden. Bij de aanmelding in 2003 is hier een foutieve begrenzing dwars door het relevante terrein aangehouden.

Het Vogelrichtlijngebied, dat beperkt was tot het binnenkaadse gebied van water en moeras, is uitgebreid (bijlage A) met de omringende vochtige graslanden en recent ontwikkelde moeraszones tot de begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (uitbreiding 499 ha). Dit gebied is van groot belang voor vrijwel alle water- en moerasvogels waarvoor instandhoudingsdoelen zijn opgesteld.

3.4 Toelichting bij de kaart en uitgesloten delen

De begrenzing van het Natura2000-gebied is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Voor zover van toepassing is daarbij onderscheid gemaakt tussen Habitatrichtlijngebied, Vogelrichtlijngebied en (voormalige) beschermde natuurmonumenten. Daar waar de kaart en de nota van toelichting, bijvoorbeeld om kaart-technische redenen, niet overeenstemmen, is de tekst in deze paragraaf doorslaggevend.

² Hof van Justitie EG ,7 november 2000, First Corporate Shipping, zaak C-371/98, punten 15 en 25

In voorkomende gevallen zijn op de kaart ook aangrenzende Natura2000-gebieden aangegeven. Aan de indicatief aangeduide begrenzing van deze gebieden kunnen geen rechten worden ontleend (voor de begrenzing van deze gebieden wordt verwezen naar de kaarten van de betreffende aangewezen of aangemelde gebieden). Voor de begrenzing van Natura2000-gebieden geldt de volgende algemene exclaveringsformule: Bestaande bebouwing, erven, tuinen, verhardingen en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied, tenzij daarvan in paragraaf 3.3 wordt afgeweken. Voor de gebruikte begrippen gelden de volgende definities (voor zover van toepassing in het onderhavige gebied):

- Bebouwing betreft één of meer gebouwen of bouwwerken, geen gebouwen zijnde. Gebouw: elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke overdekte geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt. Bouwwerk: elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, welke hetzij direct of indirect met de grond verbonden is hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.
- Erven zijn de onmiddellijk aan een woning of ander gebouw gelegen, daarbij behorende en daarmede in gebruik zijnde terreinen.
- Tuinen zijn in de onmiddellijke nabijheid van een woning of ander gebouw gelegen intensief onderhouden terreinen beplant met siergewassen en gazons of in gebruik als moestuin die zich duidelijk onderscheiden van de omgeving. Tuinen zijn meestal besloten en omheind middels een afrastering, schutting, muur of haag, of (deels) omgeven door een sloot.
- Verhardingen kunnen bijvoorbeeld zijn: wegen, pleinen, parkeervoorzieningen, erfverhardingen en steenglooïngen. Wegen betreffen alle voor het gemotoriseerd verkeer in gebruik zijnde kunstmatig verharde wegen met inbegrip van de daarin liggende bruggen en duikers en de tot die wegen behorende paden en bermen of zijkanten.
- Hoofdspoorwegen betreffen spoorlijnen die zijn opgenomen in het Besluit aanwijzing hoofdspoorwegen (Stb. 2004, nr. 722).

Met betrekking tot het grensverloop langs verharde wegen, hoofdspoorwegen, watergangen, waterkerende dijken en de duinvoet geldt het volgende voor zover van toepassing in het onderhavige gebied:

- Waar de buitengrens van een gebied wordt gevormd door een verharde weg wordt de grens gelegd op de voet van het talud of langs de wegberm aan de zijde van het gebied.
- Langs hoofdspoorwegen geldt artikel 20 van de Spoorwegwet.
- Waar de buitengrens van een gebied wordt gevormd door een watergang die op de kaart slechts door een enkelvoudige lijn wordt aangegeven, wordt de grens gelegd op de watergrens die, gezien vanuit het gebied, aan de overzijde is gelegen omdat dergelijke wateren een ecologisch/ waterhuishoudkundige eenheid vormen met de aanwezige natte habitats/ leefgebieden.
- De zeewaartse grens van dungebieden loopt langs de duinvoet van het buitenduin. Bij duinaangroei verplaatst de grens zich zeewaarts, bij duinafslag landinwaarts met de duinvoet mee.
- Waar de buitengrens van het watergebied samenvalt met een waterkerende dijk ligt de grens op de buitenteen van de dijk. Waar de buitengrens van een landgebied samenvalt met een waterkerende dijk ligt de grens op de teen van de dijk aan de gebiedszijde.

4. INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

4.1 Inleiding

Het ecologisch netwerk Natura 2000 moet de betrokken natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Onder het begrip “instandhouding” wordt een geheel van maatregelen verstaan die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding. Ingevolge artikel 4, vierde lid, Habitatrichtlijn worden bij aanwijzing als Habitatrichtlijngebied “tevens de prioriteiten vast[gesteld] gelet op het belang van de gebieden voor het in een gunstige staat van instandhouding behouden of herstellen van een type natuurlijke habitat [...] of van een soort [...] alsmede voor de coherentie van Natura 2000 en gelet op de voor dat gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging”.

Deze bepaling is in artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 nader uitgewerkt. Op grond van dit artikel bestaat de verplichting om in een aanwijzing doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van leefgebieden van vogelsoorten dan wel doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van natuurlijke habitats of populaties van de in het wild levende dier- en plantensoorten op te nemen. Om die reden zijn voor elk Natura2000-gebied instandhoudingsdoelstellingen ontwikkeld, waarbij per habitatype en per (vogel)soort is uitgegaan van landelijke doelen en de bijdrage die een gebied redelijkerwijs kan leveren voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau.

4.2 Algemene doelen

- Behoud van de bijdrage van het Natura2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.
- Behoud van de bijdrage van het Natura2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura2000-netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.
- Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitattypen en soorten.
- Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.
- Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

4.3 Habitatrichtlijn: habitattypen (bijlage I)

H3140 **Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met bentische *Chara* spp. vegetaties**

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Sinds 1984 wordt inlaatwater gezuiverd en is herstel van het habitatype kranwierwateren opgetreden. Het gebied levert vanwege het voorkomen van zeldzame soorten een zeer grote bijdrage aan het landelijke doel voor het habitatype.

H3150	Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type <i>Magnopotamion</i> of <i>Hydrocharition</i>
Doel	Behoud oppervlakte en kwaliteit.
Toelichting	Sinds 1984 wordt inlaatwater gezuiverd en is herstel van het habitattype meren met krabbenscheer en fonteinkruiden opgetreden.
H4010	Noord-Atlantische vochtige heide met <i>Erica tetralix</i>
Doel	Behoud oppervlakte en kwaliteit vochtige heiden, <i>laagveengebied</i> (subtype B).
Toelichting	Door de oorsprong en historie van het Naardermeer is het habitattype vochtige heiden, <i>laagveengebied</i> (subtype B), verhoudingsgewijs weinig aanwezig. De ontwikkeling van hoogveenachtige vegetaties vindt hier vooral plaats in het bos.
H6410	Grasland met <i>Molinia</i> op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem (<i>Eu-Molinion</i>)
Doel	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
Toelichting	Het habitattype blauwgraslanden komt voor in het Laegieskampje bij Hilversum. Oppervlakte uitbreiding en kwaliteitsverbetering is hier mogelijk.
H7140	Overgangs-en trilveen
Doel	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit overgangs- en trilvenen, <i>trilvenen</i> (subtype A).
Toelichting	Hoewel het Naardermeer voor overgangs- en trilvenen, <i>trilvenen</i> (subtype A) geen hoofdrol meer speelt, is de aanwezigheid belangrijk voor het voortbestaan van de populatie van groenknolorchis.
H91D0	*Veenbossen
Doel	Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit.
Toelichting	Het habitattype hoogveenbossen komt voor als zompzegge-berkenbroek (<i>Carici curtae-Betuletum pubescentis</i>), maar er zijn overgangen naar dophei-berkenbroek (<i>Erico-Betuletum pubescentis</i>) aanwezig, onder andere met bijzondere veenmossoorten en eenarig wollegras. Dit is een uitzonderlijke situatie in de laagveengebieden. Het type zou wellicht (zeer) langzaam kunnen overgaan in levend hoogveen, in welk geval de oppervlakte van het habitattype hoogveenbossen zal afnemen.

4.4 Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II)

H101X	Platte schijfhoren
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting	Het Naardermeer is één van de gebieden die een grote bijdrage levert voor de platte schijfhoren.
H1082	Gestreepte waterroofkever
Doel	Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
Toelichting	De soort gestreepte waterroofkever heeft een zeer ongunstige staat van instandhouding en is vrijwel geheel beperkt tot laagveenmoerassen.

H1134	Bittervoorn
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting	Het gebied ligt binnen het hoofdverspreidingsgebied van de soort en is daarom van groot belang voor de bittervoorn.
H1149	Kleine modderkruiper
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting	De kleine modderkruiper verkeert landelijk in een gunstige staat van instandhouding. De soort komt in Nederland algemeen en wijd verspreid voor in dezelfde wateren als bittervoorn (H1134) en grote modderkruiper (H1145).
H1318	Meervleermuis
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting	Het gebied fungeert als foerageergebied voor de meervleermuis. De soort verblijft in gebouwen (forten en bunkers) in het gebied en in de omgeving, maar er zijn geen grote kraamkolonies bekend uit de Vechtstreek.
H1903	Groenknolorchis
Doel	Behoud omvang en kwaliteit biotoop voor behoud populatie.
Toelichting	Het betreft een kleine populatie van de groenknolorchis, waarvoor geen uitbreidingsmogelijkheden worden gezien. Mogelijke nieuwe kansen voor deze soort moeten gezocht worden in het zuidelijke deel van het gebied waar grondwater uit de stuwwal grote invloed heeft.

4.5 Vogelrichtlijn: broedvogels

A017	Aalscholver
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 1.500 paren.
Toelichting	De aalscholver is al van oudsher broedvogel in soms aanzienlijke aantallen; zo werden in 1959 4.658 nesten uitgestoten. Op het dieptepunt van de stand in Nederland in de zestiger jaren (800 paren) herbergde het Naardermeer één van de twee overgebleven kolonies in Nederland. Na de volledige bescherming in 1965 konden de aantallen ook in het Naardermeer weer toenemen tot een maximum van 5.200 paren in 1984. Daarna daalde het aantal paren tot een niveau van tussen de 1.600 en 2.800 paren in de periode 1991-2003. Gemiddeld werden in de periode 1999-2003 1759 paren vastgesteld. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.
A029	Purperreiger
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 40 paren.
Toelichting	De purperreiger is van oudsher broedvogel in het Naardermeer. Voor 1980 werden ten minste 100 nesten geteld (bijvoorbeeld circa 150 in 1927, 200 in 1942/43, 150-175 in 1970 en 130 in 1977). Met 80 paren werd in 1982 nog een redelijk aantal geteld maar in latere jaren kwam het aantal nesten vrijwel nooit meer boven de 50. Het dieptepunt werd bereikt in 1995 en 1996 met slechts 21 nesten. Daarna nam het aantal

weer licht toe met als maximum 45 in 2003 (de vierde qua omvang in Nederland). Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A197

Zwarte stern

Doel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 30 paren.

Toelichting

De zwarte stern is van oudsher broedvogel op drijvende waterplanten (bij voorkeur krabbenscheer). Het ging om aanzienlijk aantallen (bijvoorbeeld in 1912 1.000 vogels en in 1942 minstens 200 paren); in 1970 nog 65 paren. In de 80-er en begin 90-er jaren betrof het echter slechts een incidentele broedvogel. Na het aanbieden van nestvlotjes vanaf halverwege de 90-er jaren is de soort een regelmatige broedvogel in langzaam toenemend aantal. Het gemiddelde in de periode 1999-2003 bedroeg 29 paren. Maximaal werden 36 paren geteld in 2003. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is behoud van de populatie op het recente niveau gewenst. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Utrechts-Hollands plassengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A292

Snor

Doel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 30 paren.

Toelichting

De snor is van oudsher een vrij talrijke broedvogel. Eind 60-er jaren broedden nog 10-tallen paren in het gebied. Telgegevens zijn schaars en de recente schatting voor de populatie in de periode 1999-2003 is 29 paren. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is behoud van de populatie op een relatief hoog niveau gewenst. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Utrechts-Hollands plassengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A298

Grote karekiet

Doel

Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 10 paren.

Toelichting

De grote karekiet is van oudsher een gewone broedvogel waarvan de aantallen al decennia lang afnemen. Eind 60-er jaren werden 41 paren vastgesteld. Eind 70-er jaren werden jaarlijks 13-19 paren geteld en in 1980 nog 15. Sindsdien is het aantal van 10 paren nooit meer overschreden en in de periode 1999-2003 telde de populatie 3-7 paren. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie gewenst. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Utrechts-Hollands plassengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

4.6 Vogelrichtlijn: niet-broedvogels

A041 Kolgans

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.

Toelichting Het gebied heeft voor de kolgans o.a. een functie als slaappleats. Trendgegevens zijn niet beschikbaar. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A043 Grauwe gans

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.

Toelichting Het gebied heeft voor de grauwe gans o.a. een functie als slaappleats. Trendgegevens zijn niet beschikbaar. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

4.7 Complementaire doelen

De instandhoudingdoelstelling van het Habitatrichtlijngebied heeft mede betrekking op een of meer complementaire doelen die voor bepaalde habitattypen en (vogel)soorten zijn gesteld. De rechtsgrondslag voor complementaire doelen is artikel 10a, derde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998. Het betreft ten eerste vogelsoorten die in het gebied voorkomen, maar het betreffende gebied is niet als Vogelrichtlijngebied aangewezen. Dit betreft uitsluitend vogelsoorten die in zeer ongunstige staat van instandhouding verkeren. Ten tweede gaat het om habitattypen en soorten (van bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn) die nog niet in het gebied voorkomen en die op landelijke schaal in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeren, maar waarvoor in het onderhavige gebied goede kansen aanwezig zijn voor ontwikkeling of vestiging.

De reden dat voor complementaire doelen is gekozen, is dat daarmee binnen het netwerk van Natura 2000 een bijdrage wordt geleverd aan de realisering van de landelijke doelen voor de betreffende habitattypen en soort(en). Voor een nadere uitleg wordt verwezen naar het Natura 2000 Doelendocument (paragraaf 3.3).

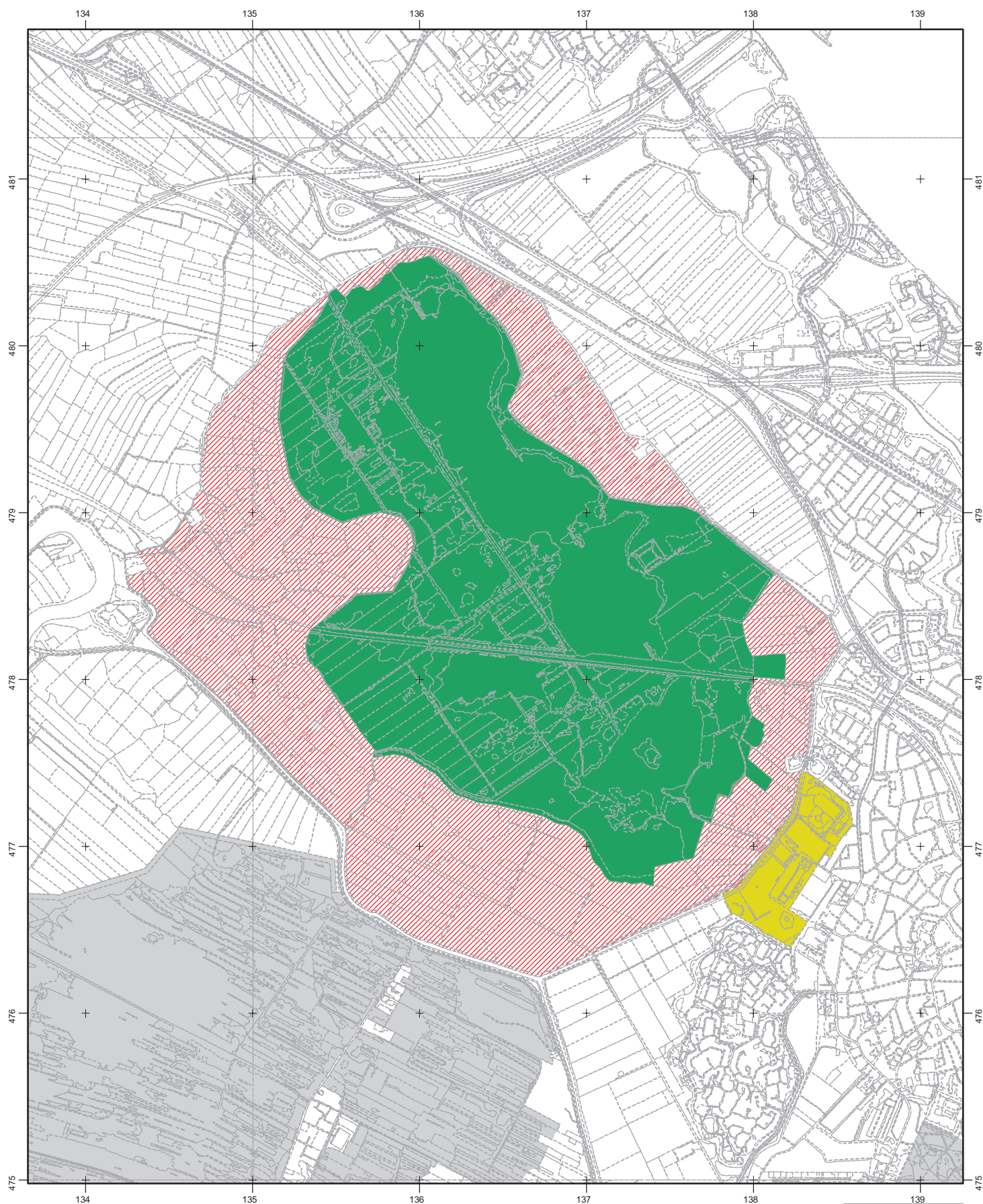
In dit gebied geldt het volgende complementaire doel:

H1042 Gevlekte witsnuitlibel

Doel Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor vestiging duurzame populatie van ten minste 1.000 individuen.

Toelichting De gevlekte witsnuitlibel heeft een zeer ongunstige staat van instandhouding door het tekort aan gebieden en de landelijk te geringe populatiegrootte. Het gebied omvat een vrij groot deel van het potentiële leefgebied en daarom is het noodzakelijk dat zich een populatie vestigt met een omvang van 8% van het landelijke doel.

094. Naardermeer, uitbreiding met het buitenkaadse gebied

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

Ministerie van LNV, Directie Natuur en
Directie Regionale Zaken

Productie: Directie Kennis

Legenda

VR	VR+BN	VR eraf
HR	HR+BN	VR erbij
VR+HR	VR+HR+BN	ander natura2000-gebied

VR = Vogelrichtlijngebied
HR = Habitatrichtlijngebied
BN = beschermd natuurmonument

0 1000
Meters

